

NEWS

Umetnost izginjanja

O tablicah, ki šepetajo, da lahko govorijo slike

26. junij 2026, Tobias Engl

Za dlan od Morandija visi tablica ob delu, komaj večja od razglednice. Ves dan je šepetala: ime, letnico, tri stavke o sivini, ki jo je slikar mešal iz prahu in potrpljenja. Ko zadnja obiskovalka zapusti dvorano in govori le še parket, se umakne vaze, dokler njena površina ne vsrka večerne svetlobe kot ročno izdelan papir.

To je njena umetnija. Ne sveti proti sliki, čaka. Če zjutraj kdo pristopi, se prebudi iz polsna, dovolj svetla, da jo je mogoče brati, dovolj zadušena, da ne slepi laka poleg. Senzor šteje korake, ne obrazov. Kdor gre mimo, ostane neštet. Kdor se zadrži, dobi besedo.

Pred Morandijem zjutraj stoji ženska iz Kjota. Dotakne se tablice in besedilo se preuredi ... brano z desne za moškega poleg, ki je prišel iz Bejruta, v veliki pisavi za gospo s povečevalnim steklom. Trije ljudje, ena tablica, nobenega kupa tiskanih zložen, ki zvečer pristane v košu. Jeziki se menjajo, slika ostaja, kar je.

Popoldne se pred sosednjim delom prerine šolski razred. Deček položi prst na stekleno površino in poveča potezo čopiča, dokler ne postane vidna sled posamezne ščetine, ki jo je slikar potegnil pred sto leti. Zasmeje se, tiho, ker mora biti v dvorani tiho. Potem sliko spet spusti.

Okvir je ozek kot rob svinčnika, iz mat medenine, ki jo je restavratorka izbrala sama. Noben kabel ne izda, od kod prihaja elektrika; v dvorani pod spomeniškim varstvom nihče ne vrta rad. In ko hiša ponoči ugasne svoje omrežje, tablica ničesar ne pozabi. Svoje znanje nosi s sabo. Dvorana ne potrebuje daljnega računskega centra, da pove, kar ve o svoji sliki.

V nekaterih nočeh dvorana postane druga. Razstava se konča, druga se začne, in medtem ko zunaj mesto spi, se tablice po vsej hiši na novo popišejo. Noben oder, nobeno tiskarsko naročilo, nobena lestev v stopnišču. Zjutraj visijo isti kavliji za slike, a stena pripoveduje drugo zgodbo, zamenjano v eni uri namesto v treh dneh.

Tako je videti zadržanost, ko postane tehnika. Ne glasna gesta, temveč dobro postavljen polstavek. ScreenWay je platforma za vsebino tablice, da spregledamo njo in ne slike. Zaslon, ki se postavi v službo tihožitja, je dojel, čemu je muzej namenjen.

Zvečer čuvaj zapre vrata. Morandijeva sivina tone v mrak, tablica poleg diha z njo. Ko naslednji dan prva svetloba pade skozi strešna okna in prvi korak preide parket, spet tiho začne pripovedovati. Do takrat drži stražo, kakor se dober eksponat nauči od svojega soseda - mirno, zanesljivo, povsem prisotna.